

Regionstyrelsen

§179

Svar på revisionsrapport- uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik

RS190552

Beslut

Regionstyrelsen beslutar att

- avge yttrande enligt förslag
- regionkontoret får i uppdrag att arbeta vidare med revisionsrapporten enligt yttrandet

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har revisionsbyrån Price Waterhouse Coopers, PwC, haft i uppdrag att göra en uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblem. Syftet med granskningen har varit att besvara frågan om Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning 2016.

Efter genomförd revision är revisorernas sammanfattande bedömning att vidtagna åtgärder inom driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård inte är tillräckligt tillfredsställande då pågående och planerade aktiviteter och åtgärder inte är klara och det finns brister som kvarstår.

Regionstyrelsen ska, tillsammans med Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård, svara på vilka åtgärder styrelsen och nämnderna avser att vidta med anledning av granskningen senast 2019-09-30. I bifogat yttrande samt tillhörande bilagor framgår vad regionstyrelsen med driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård önskar framföra med anledning av revisionsrapportens bedömning.

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Regionstyrelsen

Förslag till beslut

Regionstyrelsens hälso- och sjukvårdsutskott föreslår regionstyrelsen besluta att

- avge yttrande enligt förslag
- regionkontoret får i uppdrag att arbeta vidare med revisionsrapporten enligt yttrandet

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse Svar på revisionsrapport- uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik
- Svar på Revisionsrapport om missbruks och beroendeproblematik
- DN NSV - Svar på revisionsrapport om uppföljande granskning av vård omsorg och stöd för personer missbruksproblematik
- DN PSN - Svar på revisionsrapport om uppföljande granskning av vård omsorg och stöd för personer missbruksproblematik
- Revisionsrapporten Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

Expedieras till

Region Hallands revisorer
Driftnämnden Närsjukvård
Driftnämnden Psykiatri

Vid protokollet

Maria Fransson

Justerat 2019-10-21

Mikaela Waltersson

Lise-Lotte Bensköld Olsson

Protokollet har tillkännagivits på Region Hallands anslagstavla 2019-10-22

Utdragsbestyrkande

Ylva Johansson

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Datum
2019-09-27

Diarienummer
RS190552

Regionkontoret

Regional hälso- och sjukvårdssamverkan
Maria Nilsson
Utvecklingsstrateg

Regionstyrelsen**Tjänsteskrivelse Svar på revisionsrapport- uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik****Förslag till beslut**

Regionstyrelsen beslutar att

- avge yttrande enligt förslag
- regionkontoret får i uppdrag att arbeta vidare med revisionsrapporten enligt yttrandet

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har revisionsbyrån Price Waterhouse Coopers, PwC, haft i uppdrag att göra en uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblem. Syftet med granskningen har varit att besvara frågan om Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning 2016.

Efter genomförd revision är revisorernas sammanfattande bedömning att vidtagna åtgärder inom driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård inte är tillräckligt tillfredsställande då pågående och planerade aktiviteter och åtgärder inte är klara och det finns brister som kvarstår.

Regionstyrelsen ska, tillsammans med Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård, svara på vilka åtgärder styrelsen och nämnderna avser att vidta med anledning av granskningen senast 2019-09-30. I bifogat yttrande samt tillhörande bilagor framgår vad regionstyrelsen med driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård önskar framföra med anledning av revisionsrapportens bedömning.

Bakgrund

Region Hallands revisorer genomförde år 2016 en granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblem - en gemensam granskning av Region Halland och kommunerna Laholm, Hylte, Halmstad, Falkenberg och Varberg. En viktig del av revisorernas arbete är att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag. På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har revisionsbyrån Price Waterhouse Coopers, PwC, genomfört en

uppföljande granskning för att få svar på frågan om driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård har vidtagit åtgärder utifrån den förra granskningens rekommendationer och åtgärdsförslag.

Ekonomiska konsekvenser av beslutet

Inga ekonomiska konsekvenser. Uppdraget hanteras inom respektive driftsnämnds befintliga ramar.

Regionkontoret

Jörgen Preuss
Regiondirektör

Martin Engström
Hälsa- och sjukvårdsdirektör

Bilaga:

Yttrande Svar på revisionsrapport regionstyrelsen

Yttrande Svar på revisionsrapport Driftnämnden Närsjukvård

Yttrande Svar på revisionsrapport Driftnämnden Psykiatri

Revisionsrapporten Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik

Styrelsens/nämndens beslut delges

Region Hallands revisorer

Driftnämnden Närsjukvård

Driftnämnden Psykiatri

Datum
2019-10-09Diarienummer
RS 190839

Till Region Hallands revisorer

Yttrande – Svar på uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik.

Regionstyrelsen, Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård har för yttrande erhållit revisionsrapporten Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har revisionsbyrån Price Waterhouse Coopers, PwC, haft i uppdrag att göra en uppföljning av tidigare granskning (dnr RS160162, 2016-03) av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblem. Syftet med den uppföljande granskningen har varit att besvara frågan om Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård har vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning år 2016.

Bakgrund

Hälso och sjukvården och kommunerna ska ingå en överenskommelse om samverkan gällande personer som missbrukar alkohol, narkotika, andra beroendeframkallande medel, läkemedel samt dopningsmedel. Detta regleras i Socialtjänst respektive Hälso och sjukvårdslagen. I Halland finns en *Regional överenskommelse om samverkan insatser till vuxna och ungdomar med riskbruk/missbruk/beroendeproblem*, senast beslutad av strategisk nivå 2015-03-20. Från 2018-01-01 ska samverkan även gälla spelmissbruk/beroende om pengar. Överenskommelsens syfte är att med utgångspunkt i gällande regelverk tydliggöra respektive huvudmans ansvarsområde. Den anger även rutiner för samlat ansvarstagande när insatser behövs från flera aktörer. Den regionala överenskommelsen utgör grunden för rapporten om genomförande av projekteringsarbetet *Förslag till utveckling av missbruks och beroendevården i Halland*, framtagen av Taktisk grupp missbruk och beroende, daterad 2014-06-13.

Rapporten beskriver en modell innehållande avgiftningsavdelning (avd 24), tillnyktringsenhet samt uppbyggnad av tre öppenvårdsteam i länet, där socialtjänst, psykiatri och närsjukvård arbetar integrerat.

Regionstyrelsen beslutar 2015-05-27 att godkänna rapporten *Förslag till utveckling av missbruks och beroendevården i Halland* och att ge Driftnämnden Psykiatri i uppdrag att tillsammans med kommunerna genomföra förslag till utveckling. Vidare fick Regiondirektören i uppdrag att ta fram förslag till direktiv till Driftnämnden Närsjukvård avseende de delar som gäller närsjukvård.

Regionstyrelsen beslutar 2015-09-23 att uppdra åt Driftnämnden Psykiatri att påbörja sina delar av beroendeverksamheten i samverkan med Hallands kommuner och närsjukvården.

Regionstyrelsen beslutar 2016-02-10 att uppdra åt Driftnämnden Närsjukvård att snarast och inom ramen för Vårdval Halland egen regi planera för den missbruks och beroendevård som ska bedrivas i samverkan med andra aktörer inom vårdkedjan, i enlighet med beslutad rapport *Förslag till utveckling av missbruks och berondevården i Halland*.

Sammanfattning

Sammanfattning av revisorernas uppföljande bedömning efter genomförd granskning:

- Revisorernas uppföljande granskning av Driftnämnd Psykiatri visar att det har implementerats beroendekedjor, så kallade öppenvårdsteam. Dock finns operativa verksamhetsområden som behöver fortsatt utveckling i samverkan med berörda parter för att fungera och samverka på ett fullt ut ändamålsenligt sätt.
- Hälsa och sjukvården och kommunernas samverkan regleras i *Regional överenskommelse om samverkan, insatser till vuxna och ungdomar med riskbruk/missbruk/beroendeproblem*, beslutad av strategisk nivå 2015-03-20. I intervjuer som revisorerna gjort i samband med granskningen framkommer att dokumentet inte har tydliggjorts och implementerats fullt ut i någon av driftnämndernas verksamhetsområde.
- Revisorerna fastslår vidare att den modell för sammanhållen styrning mellan parterna i missbruksvården inte inkluderat uppföljning med riktade indikatorer.

- Den uppföljande granskningen pekar på att Driftnämnden Närsjukvårdens uppdrag om att ha ett strategiskt ansvar över den regionala samverkan, inklusive samordningen via noder (öppenvårdsteam) inte var tydligt finansierad, uppdraget drog ut på tiden och pågår fortfarande.
- Revisorerna ser positivt på att verksamhetssystemet LifeCare har implementerats i bägge driftnämndernas verksamhetsområde och används för genomförande av samordnad individuell plan, SIP, men nämner att det är önskvärt om användande av SIP ökar inom vissa verksamheter. Revisorerna har inte iakttagit några notiser om målvärden, riktade indikatorer eller uppföljning av SIP i någon av driftnämndernas verksamhetsområde, och statistik saknas för antalet SIP för missbruks och beroendevården.
- Revisorerna nämner Driftnämnden Närsjukvårdens övertagande av vård för läkemedelsmissbruk och inrättandet av sprututbytesmottagningar i länet som positivt och i linje med vad som beskrevs i den tidigare revisionen.

Den sammanfattande bedömningen av revisorernas uppföljande granskning av Driftnämnden Psykiatri och Driftnämnden Närsjukvård är, att aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande. Dock kvarstår utvecklingsbehov då åtgärderna ännu inte är på plats och bristerna inte fullt ut har hanterats.

Sammanfattning av driftnämndernas svar på revisorernas uppföljande granskning:

Driftnämnd Närsjukvård:

Revisorernas granskning visar att Driftnämnden Närsjukvårds implementering av regional samordning genom den regionala stödstrukturen och genom noder (öppenvårdsteam) fortfarande pågår.

Driftnämnden Närsjukvård ger därför förvaltningen i uppdrag att återrapportera till sammanträdet i oktober om förvaltningens arbete med *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland* samt det av regionstyrelsens givna uppdrag om samordning av missbruksvården.

Driftnämnd Psykiatri:

Driftnämnden Psykiatri konstaterar att införande av nya arbetsformer tar tid, och att samverkan med andra aktörer är en process som ökar graden av komplexitet. Införandet av öppenvårdsteam har gett förutsättningar för att utveckla samverkan på operativ nivå och pekar på en mycket positiv utveckling för personer i behov av samordnade insatser. Svårigheter att rekrytera den kompetens som krävs och omorganisation av den regionala stödstrukturen är omständigheter som enligt

Driftnämnden Psykiatri medfört att implementeringen av den regionala samordningen av missbruks och beroendevården inte har hanterats fullt ut.

Yttrande

Regionstyrelsen vill med anledning av revisorernas uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblem framföra följande:

- Regionstyrelsen tar till sig av den kritik som riktats. Då de åtgärdsförslag som lämnats i föregående revisionsrapport 2016 inte har hanterats fullt ut och brister kvarstår, krävs att ytterligare åtgärder vidtas inom Region Halland samt tydliggöra de privata vårdgivarnas betydelse i genomförandet av uppdraget.
- Regionstyrelsen menar att uppdragets omfattning och komplexitet kräver tid för ett sammanhållet genomförande. Att arbeta i samverkan och med integrerade arbetssätt är utmanande men nödvändigt för att uppnå målet att kunna erbjuda god vård.

Regionstyrelsen

Mikaela Waltersson
Regionstyrelsens ordförande

Jörgen Preuss
T f regiondirektör

Driftnämnden Närsjukvård

Plats och tid	Varberg, Västra vallgatan 14, klockan 14:05-16:50
Ledamöter	Axel Storckenfeldt (M) (ordförande) Ove Bengtsson (C) (vice ordförande) Annica Elveroth (L) Hüseyin Mirza Karagöz (S) Jörgen Johanson (S) Lars Larsson (SD) Svetlana Svensson (V) ersätter Patrik Thorsson Nilsson (S) (2:e vice ordförande)
Övriga	Magdalena Barkström (tf förvaltningschef, administrativ chef), Rickard Nilsson (ekonomichef), Kristin Löfgren (nämndsekreterare), Anna Stålnacke (kommunikationschef)
Paragrafer	§54
Utses att justera	Jörgen Johansson
Justeringens plats och tid	Varberg, 2019-06-17, klockan 17:00

Underskrifter

Sekreterare

.....
Kristin Löfgren

Ordförande

.....
Axel Storckenfeldt

Justerare

.....
Jörgen Johansson

Anslag/Bevis	Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.
Organ	Driftnämnden Närsjukvård
Sammanträdesdatum	2019-06-12
Paragrafer	
Justeringsdatum	
Datum för anslagets uppsättande	2019-06-18
Datum för anslagets nedtagande	2019-07-10
Protokollets förvaringsplats	Västra Vallgatan, Varberg

Underskrift

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

§54

Revisionsrapport; Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

DN NSV190088

Beslut

Driftnämnden Närsjukvård

- svarar på revisionsrapport om *Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk-och beroendeproblematik*, enligt yttrande daterat 2019-06-04.
- ger förvaltningen i uppdrag att återrapportera till sammanträdet i oktober om förvaltningens arbete med *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland* samt regionstyrelsens uppdrag om samordning av missbruksvården.

Ärendet

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har det gjorts en uppföljning av tidigare genomförd granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik . Uppföljningens syfte är att besvara; Har Region Halland och berörda kommuner vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning?

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer revisionen att vidtagna åtgärder av Driftnämnden Närsjukvård inte är tillräckligt tillfredsställande.

Yrkande

Ordförande yrkar som tillägg till arbetsutskottets förslag att förvaltningen får i uppdrag att återrapportera till sammanträdet i oktober om förvaltningens arbete med *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland* samt regionstyrelsens uppdrag om samordning av missbruksvården.

Proposition

Ordförande ställer proposition på tilläggsyrkande och arbetsutskottets förslag och finner att nämnden beslutar enligt det.

Förslag till beslut

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Arbetsutskottet föreslår att Driftnämnden Närsjukvård svarar på revisionsrapport om *Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk-och beroendeproblematik*, enligt yttrande daterat 2019-06-04.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse - Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik
- Yttrande - Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik
- Granskningsrapport Uppföljning missbruk och beroendeproblematik
- DN NSV tidigare svar om vård för personer med missbruk och beroende
- Granskning av missbruk och beroendevården
- Uppdrag från RS till DNNSV om missbruksamordning
- Rapport; Missbruks- och beroendevården i Halland

Ordförandes sign

Justerares sign

Utdragsbestyrkande

Datum
2019-06-03

Diarienummer
DN NSV190088

Till Region Hallands revisorer

Yttrande - Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

I den uppföljande granskningen av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk-och beroendeproblematik, konstaterar revisionsrapporten;

”Uppföljningen visar att Närsjukvårdens uppdrag om att ha ett strategiskt ansvar över den regionala samverkan inte var tydligt finansierat vilket bland annat gjorde att uppdraget drog ut på tiden och pågår fortfarande. Implementeringen av överenskommelsen om regional samordning genom det regionala stödsystemet och noder pågår fortfarande.

Granskningen visar också att det fastslagits en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården men att uppföljning med riktade indikatorer inte inkluderats.”

Revisionen hänvisar till till Närsjukvårdens uppdrag enligt regionstyrelsens beslut § 19, 2016-02-10;

• uppdra åt Driftnämnden Närsjukvård att snarast och inom ramen för Vårdval Halland egen regi planera för den missbruks- och beroendevård som ska bedrivas i samverkan med andra aktörer inom vårdkedjan, i enlighet med beslutad rapport Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland

Finansiering tilldelades Driftnämnden Närsjukvård med 850 000 kronor i samband med beslutet. Detta uppdrag och *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland* har varit Driftnämnden Närsjukvårds utgångspunkt i arbetet med vård för personer med missbruk och beroende.

Regionstyrelsens uppdrag och beslut hänvisar till uppdraget ovan men också till de delar som gäller Närsjukvården egen regi, i *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland*. Där nämns Närsjukvården Hallands utvecklingsarbete inom systematisk och tidig upptäckt vid riskbruk/missbruk/beroende och att detta arbete bör fortsätta och intensifieras. Systematisk, tidig upptäckt rekommenderas dessutom att länkas samman med utvecklingen av samordnade insatser mellan närsjukvård och kommunernas öppenvård, enligt huvudförslag 2 i *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland*, om samlokalisering av närsjukvård och kommunernas öppenvård.

Insatser utifrån regionstyrelsens uppdrag

- För att hålla ihop vårdkedjan skapades bland annat *Processgruppen för missbruk/beroende*. Närsjukvården Halland, Region Hallands kommuner och Psykiatri är representerade i gruppen. Processgruppens uppdrag är att utveckla vårdkedjan, identifiera utbildningsbehov, samordna, hitta indikatorer för att följa upp verksamheten samt införa SBR (svenskt beroenderegister).
- I dagsläget finns det integrerade beroendeöppenvårdsteam (psykiatri, socialtjänst, närsjukvård) för att samordna insatser till patienter, i Halmstad/Laholm/Hylte och Kungsbacka. I Varberg/Falkenberg är beroendeöppenvårdsteamerna under uppbyggnad. Närsjukvårdens medarbetare samverkar regelbundet med övrig missbruks- och beroendevård i Halland och deltar i möten med beroendeöppenvårdsteam. Annan samverkan sker också med andra aktörer inom hälso- och sjukvård och socialtjänst. Finansieringen om 850 000 kronor används till personalresurser i teamen.
- Närsjukvårdens verksamhet för läkemedelsberoende, Tilma, har både ett konsultativt (medarbetare) och behandlande (patient) arbetssätt. Just nu söker verksamheten samlokalisering med vårdcentralerna och går mot ett ökande konsultativt arbetssätt.

Insatser utifrån *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland*.

- Identifiering av patienter med ökad risk för missbruk- och/eller beroende sker idag på vårdcentralerna av legitimerad personal. Patienterna identifieras genom att de svarar på livsstilsfrågor vid besök i närsjukvården där missbruk finns med som en del. Patienter som identifieras för ett riskbruk erbjuds

uppföljande samtal och stöd av sjuksköteska eller i vissa fall av läkare.

- Flertalet sjuksköterskor inom Närsjukvården Halland har genomgått utbildning om hur de kan identifiera och stötta patienter som är i behov av hjälp. 1 gång per år erbjuds en grundutbildning i risk- och missbruksfrågor till personal från vårdcentralerna. En återkommande fortsättningsutbildning inom risk och missbruksfrågor är ett utvecklingsområde för Närsjukvården Halland.
- Samverkansparternas utgångspunkt var att samlokalisera delar av verksamheterna för att få till stånd ett tätare samarbete mellan Hallands kommuner, Psykiatri och Närsjukvården Halland. Detta har man inte lyckats med då det varit svårt att finna lämpliga lokaler och finansiering har saknats till denna del.

Svar till revisionen

- Granskningens visar att implementeringen av överenskommelsen om regional samordning genom den regionala stödstrukturen och genom noder, pågår fortfarande enligt de intervjuade. Driftnämnden Närsjukvård ser svårigheter med huvudförslag 2, samlokalisering av närsjukvård och kommunernas öppenvård i *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland*, Uppdraget tillfördes inte tillräckliga resurser för att kunna täcka samlokalisering, vilket också konstateras av revisionens granskning.
- Revisionen noterar att överenskommelsen om samverkan från 2015, *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland*, fortfarande gäller men inte har tydliggjorts inom Driftnämnden Närsjukvård. En plan för uppföljning av Närsjukvården Hallands åtgärder kommer att beslutas av Driftnämnden Närsjukvård.
- Granskningen visar också att det har fastslagits en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården men att uppföljning med riktade indikatorer inte har inkluderats i dagsläget. Indikatorer för att möta fler behov nära generellt kommer att arbetas fram gemensamt av Region Halland under 2019. Tanken är att få en gemensam målbild inom Region Halland.

Driftnämnden Närsjukvård

Axel Storckenfeldt
ordförande

Datum
2019-06-04

Diarienummer
DN NSV190088

Närsjukvårdens förvaltning

Magdalena Barkström
Administrativ chef

Driftnämnden Närsjukvård

Revisionsrapport; Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

Förslag till beslut

Driftnämnden Närsjukvård svarar på revisionsrapport om *Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik*, enligt yttrande daterat 2019-06-04

Sammanfattning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har det gjorts en uppföljning av tidigare genomförd *granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik*. Uppföljningens syfte är att besvara;

- Har Region Halland och berörda kommuner vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning?

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer revisionen att vidtagna åtgärder av Driftnämnden Närsjukvård inte är tillräckligt tillfredsställande.

Granskningen har visat att förvaltningens uppdrag om regional samverkan inte var tydligt finansierat vilket bland annat gjort att uppdraget dragit ut på tiden och pågår än. Implementeringen av överenskommelsen, *Förslag till utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland* om regional samordning genom det regionala stödsystemet och genom noder pågår också fortfarande enligt de intervjuade. Revisionen noterar att det faktum att överenskommelsen om samverkan från 2015 fortfarande gäller har inte tydliggjorts inom nämnden.

Granskningen visar också att det har fastslagits en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården men att uppföljning med riktade indikatorer inte har inkluderats i dagsläget.

Att förvaltningen har tagit över vården av läkemedelsmissbruk samt inrättat verksamheter för sprututbytesverksamhet så som finns beskrivet i yttrandet till den tidigare granskningsrapporten bedöms som positivt.

Att verksamhetssystemet Lifecare har implementerats och används för att få till stånd SIP inom Driftnämnd Närsjukvårdens verksamhetsområden bedöms som positivt.

Förvaltningschef
Kaarina Sundelin

Bilagor:

- Yttrande daterat 2019-06-04
- Revisionsrapport; Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik
- Tidigare svar från Driftnämnden Närsjukvård om granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik
- Tidigare revisionsrapport; granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk och beroendeproblematik
- Tjänsteskrivelse 2016-01-13, uppdrag från regionstyrelsen till Driftnämnden Närsjukvård
- Rapport *Förslag till utveckling av Missbruks- och beroendevården i Halland*

Styrelsens/nämndens beslut delges

Region Hallands revisorer

Datum
2019-08-28

Diarienummer

Till Region Hallands revisorer
Regionkontoret

Yttrande - Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

Beslut

Driftnämnden Psykiatri beslutade dag som ovan att överlämna synpunkter på rubricerad revisionsrapport i enlighet med denna tjänsteskrivelse.

Inledning och bakgrund

Driftnämnden Psykiatri har, bland annat tillsammans med Driftnämnden Närsjukvård, fått rubricerad revisionsrapport för synpunkter. Avsikten är att nämndernas synpunkter ska ligga till grund för ett regiongemensamt yttrande till revisorerna.

Nämndens kommentarer

Nämnden har valt att inskränka sina kommentarer till de delar av rapporten som avser psykiatrins roll/ansvar.

Inledningsvis kan konstateras att införande av nya arbetsformer kräver viss tid för att ge effekt och att viss tid behöver ha förflutit innan några säkra slutsatser kan dras. Samverkan med andra aktörer ökar graden av komplexitet och arbetsprocesserna tenderar också att påverkas av detta faktum. Erfarenheterna har dock visat på att samverkan med närsjukvården och kommunerna kommit att utvecklas på ett positivt sätt.

Sammanfattande bedömning av vidtagna åtgärder av Driftnämnd Psykiatri.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår utvecklingsbehov då åtgärderna ännu inte är på plats och bristerna inte fullt ut har hanterats.

Kommentar: Nämnden delar revisionens uppfattning att en del saker återstår för att uppnå de politiskt uppställda förväntningarna. Som tidigare antytts är mycket en process över tid där de formella och reella förutsättningarna behöver gå hand i hand.

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer vi att vidtagna åtgärder inte är tillräckligt tillfredsställande.

Kommentar: Se ovanstående kommentar.

Granskningen har visat att det har implementerats beroendekedjor i och med de samlokaliserade öppenvårdsenheterna. Dessa har gett förutsättningar för att utveckla samverkan på operativ nivå mellan Region Halland och Hallands kommuner. Dock finns operativa verksamhetsområden som behöver fortsatt utveckling i samverkan mellan berörda parter för att fungera och samverka på ett fullt ut ändamålsenligt vis med alla berörda parter.

Kommentar: Ett gemensamt utvecklingsarbete med inriktning enligt ovan pågår. Samtidigt ska man komma ihåg att det knappt är tre år sedan de första specialiserade enheterna driftsattes. Trots intensiva ansträngningar har intentionen om integrerade team inom hela regionen försvårats av problemen att hitta lämpliga lokaler. Dessutom har det också visat sig svårt att kunna rekrytera den kompetens som krävs.

En annan omständighet har varit att den omorganisation som genomfördes av de taktiska grupperna kommit att påverka förutsättningarna att realisera de integrerade mottagningarna då det under en period saknades en processledningsgrupp.

Vi noterar att det faktum att överenskommelsen om samverkan från 2015 fortfarande gäller har inte tydliggjorts inom nämnden.

Kommentar: Nämnden delar revisionens uppfattning att detta kanske kunde ha gjorts i större uträkning.

Att verksamhetssystemet Lifecare har implementerats och används för att få till stånd SIP inom Driftnämnd Psykiatri verksamhetsområden bedöms som positivt. Enligt intervjuer är det dock önskvärt om användandet av SIP ökar inom vissa verksamheter.

Kommentar: En klar ökning av användandet av SIP har konstaterats. Antalet SIP (registrerat under sökord SIP i journalsystemet av personal inom beroendeteamen) har i Halmstad ökat femfaldigt första halvåret 2019 jämfört med samma tidsperiod 2017. För Kungsbacka är motsvarande ökning nästan sjufaldig jämfört i samma tidsperioder. Användningen av SIP kommer att följas framgent.

Avslutningsvis vill nämnden framhålla sin tillfredsställelse över att det skett en mycket positiv utveckling inom arbetet med beroendevårdkedjan. Antalet patienter med beroendediagnos i verksamheterna har ökat med 35 % under helåret 2018 jämfört med helåret 2015.

Bedömningen är att ökningen huvudsakligen betingas av att man genom utbyggnaden av beroendevårdkedjan har lyckats nå ett betydligt större antal patienter som har behov av specialistpsykiatrins insatser än vad som varit fallet tidigare.

Specialiseringen av missbruks- och beroendevården har sammantaget bidragit till en klar kvalitetsökning.

Driftnämnden Psykiatri

Lars Gustafsson

ordförande

Goran Delic

förvaltningschef

TID: 2019-04-04
PLATS: PwC:s lokaler, Halmstad

Närvarande: Jan-Erik Martinsen
Gösta Gustafsson
Lena Olofsdotter
Eva Hudin
Peter Wesley
Tobias Eriksson

Sekr Kerstin Sikander

§ 12

Revisionsrapporten Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

Region Hallands revisorer genomförde år 2016 en granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblem – en gemensam granskning av Region Halland och kommunerna Laholm, Hylte, Halmstad, Falkenberg och Varberg.

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer vi att vidtagna åtgärder inom driftnämnderna Psykiatri och Närsjukvård inte är tillräckligt tillfredsställande. Flera av de åtgärder som nämnderna lämnade i svar till revisorerna 2016-06-23 har inte genomförts.

Den uppföljande granskningen har visat att Närsjukvårdens uppdrag om att ha ett strategiskt ansvar över den regionala samverkan inte var tydligt finansierat vilket bland annat gjorde att uppdraget drog ut på tiden och pågår fortfarande efter flera år. Implementeringen av överenskommelsen om regional samordning genom det regionala stödsystemet och genom noder pågår också fortfarande enligt de intervjuade.

Granskningen visar också att det har fastslagits en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården men att uppföljning med riktade indikatorer inte har inkluderats i dagsläget.

Att Närsjukvården har tagit över vården av läkemedelsmissbruk samt inrättat verksamheter för sprututbytesverksamhet så som finns beskrivet i yttrandet till den tidigare granskningsrapporten bedöms som positivt.

Att verksamhetssystemet Lifecare har implementerats och används för att få till stånd SIP inom driftnämndernas verksamhetsområden bedöms som positivt. Några notiser om att strukturerad uppföljning av SIP har genomförts har dock inte iakttagits.

Revisorerna beslöt

att översända rapporten till Regionstyrelsen, Driftnämnd Psykiatri och Driftnämnd Näsrsjukvård med begäran om svar senast 2019-08-15 om vilka åtgärder regionstyrelsen och driftnämnderna avser att vidta med anledning av resultatet i denna uppföljande granskning.

Jan-Erik Martinsen

Lena Olofsdotter

Eva Hudin

Gösta Gustafsson

Peter Wesley

Bilaga: Revisionrapport Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med missbruk- och beroendeproblematik

Svar sänds till: regionen@regionhalland.se

Revisionsrapport

Uppföljning av tidigare granskning av vård, omsorg och stöd för personer med miss- bruk- och beroende- problematik

Karolin Hamnér

Isabelle Panasco

Februari 2019

Region Halland

Innehållsförteckning

SAMMANFATTANDE BEDÖMNING	2
1. INLEDNING	3
1.1. BAKGRUND	3
1.2. REVISIONSFRÅGA.....	3
1.3. METOD, GENOMFÖRANDE OCH AVGRÄNSNING.....	3
2. GRANSKNINGSRESULTAT	5
2.1. SAMMANFATTNING AV DEN TIDIGARE GENOMFÖRDA GRANSKNINGEN.	5
2.2. REVISORERNAS NOTERADE BRISTER	5
2.3. NÄMNDERNAS KOMMENTARER/YTTRANDE TILL DEN TIDIGARE GRANSKNINGSRAPPORTEN	6
2.3.1. <i>Driftnämnd Psykiatri</i>	6
2.3.2. <i>Driftnämnd Närsjukvård</i>	6
2.4. SAMVERKANS- OCH STÖDSYSTEMET AVSEENDE UTVECKLINGEN AV SAMVERKAN INOM MISSBRUKS- OCH BEROENDEVÅRDEN. AKTUELLA ÖVERGRIPANDE STYRDOKUMENT.....	7
2.4.1. <i>Det regionala stödsystemet</i>	7
2.4.2. <i>Övergripande styrdokument</i>	8
2.5. LÄGESBESKRIVNING AV GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER. DRIFTNÄMND PSYKIATRI.....	9
2.6. LÄGESBESKRIVNING AV GENOMFÖRDA ÅTGÄRDER. DRIFTNÄMND NÄRSJUKVÅRD.	11

Sammanfattande bedömning

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland har PwC gjort en uppföljning av tidigare genomförd granskning i regionen. Uppföljningen har syftat till att besvara följande revisionsfråga:

- *Har Region Halland och berörda kommuner vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning?*

Efter genomförd revision gör vi den samlade bedömningen att Region Halland och berörda kommuner inte har vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning. Denna bedömning gör vi utifrån följande ställningstaganden:

Inom det regionala stödsystemet och inom nämndernas verksamheter har det vidtagits åtgärder som, på grund av bland annat förändrade organisatoriska förutsättningar samt förändrade förutsättningar för det regionala stödsystemet, inte har kunnat slutföras i alla delar.

Det kvarstår skillnader i ambitioner på strategisk och operativ nivå så som det beskrivs finnas efter den förra granskningen. Det beskrivs finnas utmaningar, framförallt på strategisk nivå för den regionala samverkansstrukturen.

Överenskommelsen om regional samverkan som är daterad år 2015 och som fortfarande ska gälla har inte implementerats. Tänkt samverkan och arbetssätt har inte säkerställts. Den strategiska gruppen har fått i uppdrag att ta fram en ny överenskommelse för den integrerade missbruks- och beroendevården i Halland då den gamla inte bedömdes vara möjlig att arbeta vidare med. Det bedöms i dagsläget finnas svaga förutsättningar inom de båda driftnämndernas verksamheter för att implementera den överenskommelsen som fortfarande gäller innan den nya överenskommelsen har fastställts. Vid tiden för denna granskning har den nya överenskommelsen inte fastställts.

Det har fastställts en riktlinje som beskriver ansvarsfördelningen för berörda parter för att kalla till SIP. Riktlinjen fastställdes i samband med att den nya lagen om samordnad utskrivning från slutenvården trädde i kraft 2018-01-01. Vidare har det implementerats ett verksamhetssystem för att samordna ansvaret och användandet av SIP. Huruvida ansvarsfördelningen för att utfärda SIP har implementerats enligt handläggningsöverenskommelsen (HÖK) eller enligt riktlinjen för trygg och effektiv utskrivning från slutenvård och vård- och omsorgsplanering i öppenvård för missbruk- och beroendevård är oklart.

Bristen på målvärden eller indikatorer för att på ett adekvat sätt följa utvecklingen av användandet av SIP inom respektive driftnämnds verksamhetsområde bedöms som negativ.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Revisionsprocessen kan delas in i följande delar: planering, genomförande och uppföljning. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen tagit till sig kritik, synpunkter och förslag.

Av den tidigare genomförda granskningen av vård, omsorg och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblem som genomfördes 2016 framgår att Region Halland och berörda kommuner delvis säkerställer omhändertagandet och att det finns flera förbättringsområden.

I detta uppdrag ska Region Hallands revisorer göra en uppföljning av ovan nämnda granskning samt bedöma ändamålsenligheten och resultatet av vidtagna åtgärder.

1.2. Revisionsfråga

Uppföljningen syftar till att bedöma ändamålsenligheten i de åtgärder som vidtagits efter den tidigare revisionsrapporten. Revisionsfrågan för denna granskning är följande:

- *Har Region Halland och berörda kommuner vidtagit ändamålsenliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i tidigare genomförd granskning?*

1.3. Metod, genomförande och avgränsning

Granskningen ska bedöma ändamålsenligheten av de åtgärder som vidtagits efter revisionsrapporten från januari 2016.

Tillvägagångssättet har i korthet varit följande:

- Genomgång av revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder som angetts i den tidigare revisionsrapporten och tillhörande missivbrev.
- Genomgång och granskning av yttranden/svar som revisorerna erhållit.
- Inhämtande av lägesbeskrivningar för den tidigare granskningen genom intervjuer med berörda tjänstepersoner.
- Inhämtande av kompletterande underlag för granskning och verifiering av genomförda åtgärder samt övrig materialinsamling nödvändig för att bedöma åtgärdernas ändamålsenlighet.
- Beskrivning/analys av statusen för respektive implementerad åtgärd.

Baserat på statusen av vidtagna åtgärder utifrån lämnade rekommendationer och noterade brister kommer en sammanfattande bedömning/gradering göras för respektive berörd nämnd enligt följande "trafikljusmodell":

Identifierade brister och rekommendationer har inte beaktats eller åtgärdats sedan tidigare granskning, vilket medför att relaterad risk och rekommendation kvarstår.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår utvecklingsbehov då åtgärderna ännu inte är på plats och bristerna inte fullt ut har hanterats.

Aktiviteter har vidtagits för att åtgärda identifierade brister och utveckling har skett på området sedan föregående granskning.

Intervjuer har genomförts med förvaltningschef Driftnämnd Närsjukvård tillsammans med administrativ chef för avdelningen Ledning och administration samt med en överläkare inom förvaltningsledning och stab för psykiatri i Halland.

De intervjuade har getts möjlighet att sakgranska beskrivningen av respektive vidtagna åtgärd innan rapporten har färdigställts och slutbehandlats.

2. Granskningsresultat

2.1. Sammanfattning av den tidigare genomförda granskningen.

I januari 2016 genomförde PwC på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Region Halland en granskning vård, omsorg och stöd för personer med missbruks- och beroendeproblem – en gemensam granskning av Region Halland och kommunerna Laholm, Hylte, Halmstad, Falkenberg och Varberg.

Revisionsfrågan var om Region Halland och berörda kommuner säkerställde att vård, omsorg och stöd för vuxna personer med missbruks- och beroendeproblematik fungerade på ett tillfredsställande sätt genom inrättande av ändamålsenliga arbetsformer, samverkansformer samt rutiner för informationsöverföring. Granskningen visade på att detta till vissa delar skedde men också på att det fanns ett flertal förbättringsområden.

Av rapporten framgick bland annat att den regionala överenskommelsen för de involverade huvudmännen samt de nationella riktlinjerna inom området var delvis kända i verksamheten. De var inte heller fullt ut implementerade, det saknades former för kontinuerlig uppföljning på verksamhetsnivå och det saknades en tydlig koppling mellan den regionala överenskommelsen och efterföljande uppföljning. Vidare framgick att bedömningsinstrumenten AUDIT/DUDIT användes i varierande grad av huvudmännen, att kännedom om lokala samordningsgrupper var låg och att huvudmännens insatser inte samordnas. Upprättandet av Samordnad Individuell Plan (SIP) genomfördes i liten utsträckning. Samverkan kring enskilda följde inte i alla delar det som överenskommit såväl länsövergripande som lokalt enligt de styrande dokumenten.

Av rapporten framgick också ett antal rekommendationer som bedömdes nödvändiga för att säkerställa att personer med missbruks- och beroendeproblematik fick adekvata insatser och att de överenskommelser som hade blivit gjorda mellan huvudmännen följdes.

Regionrevisorerna behandlade och godkände rapporten 2016-03-09 och beslutade att överlämna rapporten till Regionstyrelsen för kännedom samt till Driftnämnd Psykiatri och Driftnämnd Närsjukvård. Revisorerna begärde svar på rapporten senast 2016-06-10 om vilka åtgärder Driftnämnderna avsåg att vidta med anledning av resultatet i granskningen.

2.2. Revisorernas noterade brister

I den tidigare genomförda granskningen valde revisorerna att framlägga följande rekommendationer/noterade brister:

att det finns en skillnad mellan de ambitioner gällande samverkan som förmedlas i de styrande dokumenten för den övergripande nivån och den operativa verksamheten, d.v.s. för de delar som inte fungerar på det sätt som avsetts.

att implementeringen av den gällande överenskommelsen behöver säkerställas så att tänkt samverkan och arbetssätt säkerställs.

att man sällan får till stånd en Samordnad Individuell Planering (SIP).

att ansvaret för att kalla till SIP bör ses över och i förekommande fall tydliggöras.

2.3. Nämndernas kommentarer/yttranden till den tidigare granskningsrapporten

2.3.1. Driftnämnd Psykiatri

Driftnämnd Psykiatri lämnade sina kommentarer till granskningsrapporten 2016-06-07. Nämnden angav att det pågår ett arbete för att succesivt implementera en ny integrerad beroendekedja och att de brister som påpekats i revisionsrapporten förhoppningsvis kommer att förbättras tack vare detta. Den integrerade beroendekedjan förväntas leda till att intentionerna i styrdokumenterna uppfylls.

Arbetet med implementeringen av den gällande överenskommelsen leds centralt av en genomförandegrupp som är kopplad till samverkansorganisationen. Den leds också av de ansvariga cheferna för de enheter som ska samverka. Det har också bildats lokala arbetsgrupper med representanter för psykiatri, kommuner och när-sjukvård för ändamålet.

Av nämndens yttrande framgår också att den nya integrerade vårdkedjan ska beröra användandet av SIP och att uppföljningen av detta bör ske systematiskt i en gemensam processledningsgrupp och i avvikelserapporter rörande samverkan. Ansvaret för att kalla till SIP beskrivs vara en förutsättning för integrerade vårdkedjor och har lyfts i projekteringen av samverkanskedjan.

2.3.2. Driftnämnd Närsjukvård

Driftnämnd Närsjukvård lämnade sitt svar till granskningsrapporten 2016-06-23. I sitt svar angav nämnden att Regionstyrelsen har gett ett riktat uppdrag till förvaltningen Närsjukvården att vara samordnare för att säkerställa att ett samarbete anordnas mellan förvaltningen Psykiatri Halland och Hallands kommuner.

Förvaltningen har startat ett arbete med en implementering genom strategisk grupp i Halland och taktisk grupp Missbruk med konkreta åtgärder. Det ska också genomföras en risk- och konsekvensanalys av implementeringen av noder i syfte att få ett samarbete mellan Region Halland och Hallands kommuner. Vidare ska det föreslås en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården och uppföljning med riktade indikatorer ska inkluderas. Det ska även förtydligas hur hemsjukvårdsavtalet kan involveras i vården.

Det framgår också att förvaltningen ska ta över vården av läkemedelsmissbruk och möten med syftet att stärka samarbetet har inletts. För implementering av miss-

bruksnoder i Halland har ett aktivt arbete av samverkan inletts. Det diskuteras också ett riktat uppdrag för att implementera sprututbytesverksamhet till förvaltningen Närsjukvården Halland. Det angavs också att för att säkra planeringen via SIP behövs en samordning av hemsjukvården och förvaltningarna Närsjukvården Halland och Psykiatrin Halland. Hemsjukvårdsavtalet ska kunna involveras i missbruks- och beroendevården.

2.4. Samverkans- och stödsystemet avseende utvecklingen av samverkan inom missbruks- och beroendevården. Aktuella övergripande styrdokument.

2.4.1. Det regionala stödsystemet

Region Halland och de halländska kommunerna har en gemensam regional samverkans- och stödstruktur för området socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. Stödstrukturen består av en strategisk och en taktisk grupp. Strategisk grupp för socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård (SG) består av förvaltningschef Närsjukvården, förvaltningschef Psykiatri, förvaltningschef Hallands sjukhus samt representanter för Hallands kommuners socialtjänst. SG är uppdragsgivare för den taktiska gruppen (TG). TG består av representanter för Närsjukvården, Psykiatrin, Regionkontoret samt Hallands kommuner.

En tillfällig arbetsgrupp/processledningsgrupp inom TG beslutades få ansvar för genomförandet av den integrerade missbruks- och beroendevården i Halland, enligt den strategiska gruppens sammanträdesprotokoll 2017-03-03 § 2. Det framkommer av protokollet att gruppen var enig om att omtag avseende den regionala överenskommelsen om samverkan behövdes och att samverkandet behövde tydliggöras. I en uppföljningsrapport för TGs uppdrag som lämnades till SG 2017-09-01¹ framgår att det hade skapats en processgrupp med representanter från samtliga kommuner i Halland, Närsjukvården, Psykiatrin och Brukarrådet för genomförandet av den integrerade missbruks- och beroendevården.

Den tillfälliga gruppen inom TG avslutades 2017-12-01 och SG utsågs till ny styrgrupp. En processgrupp inom TG gjorde en risk- och konsekvensanalys för vilka delar det rådde oenighet kring bland parterna att genomföra. Riskanalysen² visade att utifrån samverkansmodellens intention om tillgänglighet för vård samt utifrån de berörda verksamheternas olika styrning via Hälso- och sjukvårdslagen (HSL) och Socialtjänstlagen (SoL) bedömdes tillgången på vårdplatser på avdelning 24³ som ej genomförbart. Enligt SGs sammanträdesprotokoll⁴ ska det dock från och med i maj 2018 finnas tillgång till fyra tillnyktringsplatser på avdelning 24. Det framgår av protokollet att det är oklart hur finansieringen ska se ut.

¹ Plan för genomförande av beslutade förslag gällande utveckling av missbruks- och beroendevården i Halland. 2017-09-01. Statusrapport Version 1.0

² Region Halland. Riskanalys standardmetod protokoll. Modellbeskrivning missbruk- och beroende-analys genomförbarhet 2018-02-01.

³ Avdelning 24 tar emot vuxna beroendepatienter med psykisk samsjuklighet och/eller omfattande beroendeproblem som kräver sluten sjukhusvård.

⁴ Protokoll Strategisk grupp socialtjänst och närliggande hälso- och sjukvård. 2018-04-13 § 2. RS180629-5.

Av verksamhetsplan för den taktiska nivån 2018-2019⁵ framkommer bland annat att fokusområde Missbruk och beroende ska fortsätta utvecklingen av vårdkedjan riskbruk, missbruk och beroende samt att avvikelser ska hanteras som grund för kvalitetsutveckling.

Vi har också tagit del av en regional samverkansplan för den taktiska nivån för 2018-2019⁶ som beskriver de områden som TG ska fokusera på under 2018-2019 avseende samverkan mellan Regionen och kommunerna. Riskbruk, missbruk och beroendeproblem är ett område. Det framgår också att de aktuella överenskommelserna som hanteras av de taktiska grupperna/fokusområdena ska ses över och uppdateras vid behov under planperioden.

I oktober 2018⁷ gav Chefsgrupp Halland den strategiska gruppen i uppdrag att ta fram en ny renodlad överenskommelse kring det som behöver regleras mellan regionen och kommunerna, då den befintliga överenskommelsen om regional samverkan i dess nuvarande form inte bedömdes vara möjlig att arbeta vidare med i alla delar. Nuvarande överenskommelse ska gälla tills ny är beslutad. Av genomförda intervjuer framgår att den gällande överenskommelsen vid tiden för denna uppföljande granskning används i låg utsträckning inom verksamheterna. Återrapportering för uppdraget för den nya samverkansmodellen ska enligt intervjuer ske i samband med årsrapporteringen i mars 2019.

2.4.2. *Övergripande styrdokument*

Nedan presenteras kortfattat de styrdokument avseende missbruks- och beroendevården som vi har tagit del av inom ramen för denna uppföljande granskning.

Dokumentet Regional överenskommelse om samverkan⁸ (daterad år 2015) är tänkt att tydliggöra respektive huvudmans ansvarsområde (kommunerna, närsjukvården, psykiatrin och specialiserad somatisk vård). Överenskommelsen anger bland annat rutiner för samlat ansvarstagande när insatser behövs från flera aktörer. Som tidigare nämnt ska en ny överenskommelse om samverkan tas fram. Av genomförda intervjuer framgår att det är oklart i vilken utsträckning den tidigare överenskommelsen gäller fram tills att den nya överenskommelsen träder ikraft.

Det finns en handläggningsöverenskommelse⁹ (HÖK) som är framtagen i samverkan mellan Vårdval Halland specialiserad öppenvård psykiatri, Vårdval Halland Närsjukvård och Psykiatrin Halland. HÖK antogs år 2015 och är ett gränssnittsdocument som är framtaget för att avgöra vilken sjukvårdsnivå som har behandlingsansvar. Enligt intervjuer är såväl kännedom som följsamhet till dokumentet varierande inom Regionen. Det uppges användas mer inom Driftnämnd Psykiatri än inom Driftnämnd Närsjukvård.

⁵ Protokoll Strategisk grupp socialtjänst och näraliggande hälso- och sjukvård. 2018-03-09 § 7. Bilaga 7.1. RS180629-1.

⁶ Regional samverkansplan 2018-02-19 för den taktiska nivån inom socialtjänst och näraliggande hälso- och sjukvård.

⁷ Strategisk grupp. Sammanträdesprotokoll 2018-10-12. Punkt 7.

⁸ Regional överenskommelse om samverkan. Insatser till vuxna och ungdomar med riskbruk/missbruk/beroendeproblem och till deras närstående, 2015.

⁹ Handläggningsöverenskommelse mellan Vårdval Halland specialiserad öppenvård psykiatri, Vårdval Halland närsjukvården och Psykiatrin Halland, november 2015. Fastställd av hälso- och sjukvårdsdirektören.

Vi har tagit del av en dokumenterad beskrivning av verksamhetssystemet Lifecare¹⁰. Lifecare ska användas som systemstöd för att samordna användandet av SIP i Halland mellan Regionen och Hallands kommuner. I intervjuer framgår att Lifecare bedöms öka förutsättningarna för att använda och samordna SIP inom kommunerna och Regionen avsevärt. Det framgår också att verksamhetssystemet är nytt och att ingen uppföljning av systemet finns tillgänglig än. Tack vare Lifecare ska det finnas tillgänglig statistik över det totala antalet utfärdade SIP. Enligt regionkontoret har regionen använt digitala SIP sedan 2018-01-30 vid utskrivning från slutenvården och för inskrivning i hemsjukvården, främst för äldre personer, och det saknas statistik för antalet SIP för specifika verksamhetsområden så som missbruks- och beroendevården.

Vi har också tagit del av en riktlinje för trygg och effektiv utskrivning från slutenvård samt vård- och omsorgsplanering i öppenvård¹¹. Målgruppen för riktlinjen är personer som efter utskrivning från den slutna hälso- och sjukvården eller som behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller närsjukvården/psykiatrisk öppenvård. Målgruppen är också personer med behov av en samordnad planering i öppenvård. Det framgår att "Behovet av samordnade vård- och omsorgsinsatser ska tydliggöras, efter samtycke av patienten, i en samordnad individuell plan (SIP)". Riktlinjen anger vad som avses med SIP, när en SIP ska göras, vad den ska innehålla och vem som ska ansvara för vad samt att Lifecare ska användas vid informationsöverföring. Vidare anges att en SIP till exempel kan genomföras vid planering mellan närsjukvård/psykiatrisk öppenvård och kommun, exempelvis vid inskrivning i hemsjukvård. Vi noterar att det är otydligt i vilken utsträckning riktlinjen är känd inom de båda driftnämndernas verksamheter.

2.5. Lägbeskrivning av genomförda åtgärder. Driftnämnd Psykiatri.

Lägesuppdatering per januari 2019 har inhämtats genom intervju med en tjänsteperson inom förvaltningsledningen och stab Psykiatri i Halland samt genom dokumentstudier.

Det har inrättats lokala team, så kallade samlokaliserade öppenvårdsteam, i samverkan mellan Psykiatri, Närsjukvården och kommunernas socialtjänst. Dessa öppenvårdsteam finns i Halmstad och Kungsbacka. De intervjuade anser att dessa team är exempel på integrerade beroendekedjor samt integrerad missbruksvård mellan Regionen och Hallands kommuner. Enligt intervju fungerar stödet från Närsjukvården inom öppenvårdsteamet i Kungsbacka sämre än vad det gör i Halmstad. Vidare framkommer att dessa lokala team har ett välfungerande samarbete och att ambitionen är att teamen i framtiden även ska vara fysiskt samlokaliserade. Utifrån strategiska gruppens sammanträdesprotokoll¹² samt utifrån intervju framgår att det finns en ambition att öppna liknande team i Varberg/Falkenberg men att det i dagsläget saknas ändamålsenliga lokaler.

¹⁰ Lifecare- övergripande beskrivning och kompletterande information för systemstödet för samordnad planering, december 2018

¹¹ Riktlinje: Trygg och effektiv utskrivning från slutenvård och vård- och omsorgsplanering i öppenvård. Gäller fr.o.m. 2018-01-01. Fastställd 2017-10-06 av Strategisk grupp Halland.

¹² Protokoll Strategisk grupp socialtjänst och näraliggande hälso- och sjukvård. 2018-04-13 § 2. RS180629-5.

Av intervjun framgår också att det på grund av omorganiseringar inom regionen och förändrade interna stödsystem tappade arbetet med att implementera överenskommelsen om samverkan från 2015 fart. Det bekräftas att det ska ske ett omtag inför år 2019 avseende överenskommelsen, men det beskrivs vara oklart inom nämndens verksamhetsområde huruvida den gamla överenskommelsen fortfarande är aktuell.

I intervjun förklaras också att psykiatrins verksamheters användande av SIP har förbättrats sedan 2016, men att utsträckningen av användandet av SIP inom nämndens verksamhetsområden ändå varierar. Det nya verksamhetssystemet Lifecare, tillsammans med teamen för den integrerade beroendekedjan uppges avsevärt förbättra förutsättningarna för att användandet av SIP inom nämndens verksamhetsområden. Genom Lifecare skapas också gemensamma förutsättningar för att dela och samordna eventuella avvikelser rörande användandet av SIP, vilket betraktas som en stor förbättring.

Vi har tagit del av sammanträdesprotokoll från Driftnämnd Psykiatri. Av protokollet går det inte att utläsa huruvida nämnden har fått uppföljning avseende insatser för att utveckla den integrerade missbruks- och beroendevården. Några notiser om att uppföljning av SIP har genomförts har dock iakttagits.

Sammanfattande bedömning av vidtagna åtgärder av Driftnämnd Psykiatri.

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår utvecklingsbehov då åtgärderna ännu inte är på plats och bristerna inte fullt ut har hanterats.

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer vi att vidtagna åtgärder inte är tillräckligt tillfredsställande.

Granskningen har visat att det har implementerats beroendekedjor i och med de samlokaliserade öppenvårdsenheterna. Dessa har gett förutsättningar för att utveckla samverkan på operativ nivå mellan Region Halland och Hallands kommuner. Dock finns operativa verksamhetsområden som behöver fortsatt utveckling i samverkan mellan berörda parter för att fungera och samverka på ett fullt ut ändamålsenligt vis med alla berörda parter.

Vi noterar att det faktum att överenskommelsen om samverkan från 2015 fortfarande gäller har inte tydliggjorts inom nämnden.

Att verksamhetssystemet Lifecare har implementerats och används för att få till stånd SIP inom Driftnämnd Psykiatri verksamhetsområden bedöms som positivt. Enligt intervjuer är det dock önskvärt om användandet av SIP ökar inom vissa verksamheter.

2.6. Lägesbeskrivning av genomförda åtgärder. Driftnämnd Närsjukvård.

Lägesuppdatering per januari 2019 har inhämtats genom intervju med berörda tjänstepersoner förvaltningschef Driftnämnd Närsjukvård samt administrativ chef för avdelningen Ledning och administration, samt genom dokumentstudier. Vi noterar att förvaltningschef och administrativ chef har haft sina nuvarande tjänster ca ett år.

Av de intervjuade framgår att det uppdrag som Regionstyrelsen gav förvaltningen och som handlade om att Närsjukvården skulle ha ett strategiskt ansvar över den regionala samverkan var varken tydligt kostnadsberäknat eller finansierat. Det påpekas att Närsjukvården i Region Halland är intäktsfinansierad via de listade patienterna på respektive vårdcentral. Insatsen som krävdes för att genomföra regionstyrelsens uppdrag skulle i praktiken behöva finansieras av intäkterna från de listade patienterna, vilket skulle medföra besparingar inom övrig primärvårdsverksamhet på Vårdcentralen Halland. Det bidrog till att uppdraget från Regionstyrelsen inte fullt kunnat genomföras enligt ursprungsplanen.

I intervjun lyftes också att det har funnits en hög personalomsättning bland chefer och medarbetare inom Vårdcentralen Halland och att regionens stödstruktur har förändrats. Sammantaget innebär detta att nämndens förutsättningar för att genomföra uppdraget har förändrats och att dokumentation för uppdragets genomförande är bristfällig. Samtidigt uppger de intervjuade att det trots detta finns en strävan att inom den regionala samverkansstrukturen fortsätta utveckla samarbetet mellan Närsjukvården, Psykiatrin och Hallands kommuner, så som det beskrivits i nämndens yttrande till den föregående revisionsrapporten.

Enligt de intervjuade är det oklart i vilken utsträckning överenskommelsen om regional samverkan från 2015 i dess nuvarande form fortfarande är aktuell.

Av nämndens yttrande till den förra revisionsrapporten framgår att det ska genomföras en risk- och konsekvensanalys av implementeringen av noder i syfte för att öka samverkan mellan Region Halland och Hallands kommuner. Av intervju framgår att det finns olika tolkningar av vad begreppet noder innebär. De intervjuade har tolkat begreppet som de samverkansgrupper mellan Närsjukvården, Psykiatrin och de halländska kommunerna. Enligt de intervjuade pågår fortfarande implementeringen av missbruksnoder.

Chefsgrupp Halland har uppdragit åt den strategiska gruppen att verka för samordning och samverkan mellan Hallands kommuner, Region Halland och andra aktörer¹³. I samband med detta finns en modell för sammanhållen styrning mellan de ingående parterna, men modellen beskriver inte samordningen kring missbruks- och beroendevården specifikt. Modellen för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruks- och beroendevården beskrivs i intervjuer vara stödstrukturen med strategisk grupp och taktisk grupp. Det intervjuade uppger att det dock saknas tydliga indikatorer för riktad uppföljning inom modellen, varför det för närvarande

¹³ Strategisk grupps utvecklingsarbete. Sammanträde SG 2017-02-03.

är svårt att se om det har skett en förbättring inom området ur ett patientperspektiv.

Den gemensamma nämnden för Hemsjukvård och Hjälpmedel (GNHH) tog beslut i juni 2017 om att en revidering skulle genomföras av hemsjukvårdsöverenskommelsen. En reviderad överenskommelse om hemsjukvården i Halland gäller från och med 2019-01-01. Den nya överenskommelsen inkluderar inga specifika skrivelser om missbruk- och beroendevården. I intervju lyfts att formuleringen i nämndens yttrande, om att hemsjukvårdsavtalet ska involveras i missbruks- och beroendevården, är svårtolkad. De intervjuade menar att det är viktigt att istället se till jämlikhetsaspekten och behandla alla som beviljas hemsjukvård lika, oavsett om hemsjukvården avser insatser till personer med missbruk och beroende eller andra patientgrupper.

Det framkommer under intervjun samt av sammanträdesprotokoll¹⁴ att behandling för personer som har utvecklat ett beroende av läkemedel som är smärtstillande, lugnande eller sömngivande övergick till Närsjukvården Halland från 2017-01-01. Uppdraget kallas TILMA. För uppdraget har Närsjukvården fått särskild finansiering och det uppges i intervjuer samt protokoll att verksamheten fungerar väl¹⁵.

Enligt nämndens sammanträdesprotokoll¹⁶ har förvaltningen Närsjukvården i Halland i uppdrag av nämnden att starta sprututbytesverksamhet för intravenösa drog användare i Halland. Uppdraget har implementerats samt utvärderats vilket framgår av verksamhetsberättelse¹⁷. Det finns mottagningar för sprututbytesverksamhet i Kungsbacka, Varberg och i Halmstad. Uppdraget har fått särskild finansiering.

Avseende användningen av SIP framkommer i intervju att inom Närsjukvården har användandet ökat tack vare den nya lagen om samordnad utskrivning från slutenvården som trädde i kraft 2018-01-01. Vidare förklaras att verksamhetssystemet Lifecare har ökat förutsättningarna att genomföra SIP men att ansvaret för att kalla till SIP inom missbruks- och beroendevården inte specifikt har formaliserats eller förtydligats. De styrdokument som förklarar ansvarsfördelningen för utfärdande av SIP (se avsnitt 2.4.2) är inte i alla delar kända inom Närsjukvården.

Vi har tagit del av sammanträdesprotokoll från Driftnämnd Närsjukvården och har iakttagit att uppföljningen till nämnden som rör missbruks- och beroendevården handlar om TILMA-uppdraget samt sprututbytesverksamheten.

Sammanfattande bedömning av vidtagna åtgärder av Driftnämnd Närsjukvård

Aktiviteter och åtgärder finns planerade eller är under genomförande, dock kvarstår utvecklingsbehov då åtgärderna ännu inte är på plats och bristerna inte fullt ut har hanterats.

¹⁴ Driftnämnd Närsjukvård. Sammanträdesprotokoll 2016-11-24 § 97.

¹⁵ Driftnämnd Närsjukvård. Sammanträdesprotokoll 2016-12-15 § 113.

¹⁶ Driftnämnd Närsjukvård. Sammanträdesprotokoll 2016-11-24 § 98.

Utifrån den tidigare granskningens rekommendationer och beslut om åtgärder bedömer vi att vidtagna åtgärder inte är tillräckligt tillfredsställande.

Granskningen har visat att förvaltningens uppdrag om att Närsjukvården skulle ha ett strategiskt ansvar över den regionala samverkan inte var tydligt finansierat vilket bland annat gjorde att uppdraget drog ut på tiden och pågår än. Implementeringen av överenskommelsen om regional samordning genom det regionala stödsystemet och genom noder pågår också fortfarande enligt de intervjuade. Vi noterar att det faktum att överenskommelsen om samverkan från 2015 fortfarande gäller har inte tydliggjorts inom nämnden.

Granskningen visar också att det har fastslagits en modell för sammanhållen styrning mellan parterna kring missbruksvården men att uppföljning med riktade indikatorer inte har inkluderats i dagsläget.

Att förvaltningen har tagit över vården av läkemedelsmissbruk samt inrättat verksamheter för sprututbytesverksamhet så som finns beskrivet i yttrandet till den tidigare granskningsrapporten bedöms som positivt.

Att verksamhetssystemet Lifecare har implementerats och används för att få tillstånd SIP inom Driftnämnd Närsjukvårdens verksamhetsområden bedöms som positivt.

2019-02-05

Kerstin Sikander

Uppdragsledare

Karolin Hamnér

Projektledare